

Gallai Mária

Semmelweis Egyetem, I.sz. Gyermekklinika

21. Iskoláskor előtti problémák

Fejlődési, érzelmi feladatok az első évben:

Magatartás: Stabil homeosztázis szabályozás kialakítása, mely lehetővé teszi a világ felé nyitott érdeklődést.

Tipikus problémák:gyermek szabályozatlan, hiperirritabilis, apatikus; környezet: kaotikus, érzelmileg elérhetetlen, hypo- vagy hiperstimuláló

Érzelmi fejlődés: Kötődés kialakulása - mély, érzelmi bevonódás az elsődleges gondozóval

Tipikus problémák: Gyermek: a személyes kapcsolatokban az érzelmi megnyilvánulásai szegényesek, vagy teljesen hiányoznak; Környezet: Érzelmi távolságtartás, személytelenség

Nyelv, kommunikáció: változatos hangadás, kölcsönös kommunikációs jelzések:

Tipikus problémák:gyermek: kommunikációja szegényes, esetleges, merev kommunikációs mód; környezet: figyelmen kívül hagyja, vagy félreértelmezi a csecsemő kommunikációs jelzéseit

Mozgás: nyúlás, manipuláció, forgás, ülés, állás

Tipikus problémák: gyermek: megkésett mozgásfejlődése, manipulációja; környezet: kevés szabad mozgástér, játékeszköz biztosítása

Fejlődési, érzelmi feladatok 2. évben:

Magatartás: komplex, érdeklődő, innovatív viselkedés és kiegyensúlyozott érzelmi magatartás:

Tipikus problémák: gyerek: töredezett, sztereotipikus, szélsőséges magatartás (túlzottan visszahúzó, hipermotil, agresszív, dezorganizált); környezet: túlzottan beavatkozó, kontrolláló, következetlen, túlaggódó, nem képes kezelni a gyermek autonómia törekvéseit,

Nyelv, kommunikáció: szavakkal kommunikál, kéréseket megért,

Tipikus problémák: Gyerek: beszédkezés, kölcsönösség hiánya; Környezet: elutasító, nem kommunikatív

Gondolkodás, játék: szimbolikus, konstrukciós játékok

Tipikus problémák: Gyerek: sztereotíp manipuláció; Környezet: kevés játékeszköz

Fejlődési, érzelmi feladatok 3. évtől:

Magatartás: hangulat stabilizálódása, rugalmas, környezetre reagáló magatartás, nyitás a társak felé

Tipikus problémák: Gyerek: szélsőséges, kezelhetetlen magatartás, agresszivitás, kortársaktól elzárkózás; Környezet: túlzottan megengedő vagy túlkontrolláló, kiszámíthatatlan

Nyelv, kommunikáció: összefüggő beszéd, élménymegosztás, kérdések korszaka

Tipikus problémák: Gyerek: .Mégkésett beszédfejlődés, echolálás, kölcsönösség hiánya; Környezet: nem kontingens kommunikáció, kérdésekre nem reális válasz

Gondolkodás, játék: szimbolikus és konstrukciós játék, komplex szerepjáték társakkal

Tipikus problémák: Gyerek: konkrét, szegényes manipuláció, magányos játék, sztereotíp tevékenységek; Környezet: egysíkú közös tevékenység (pl. csiklandozás), kortárs kapcsolatok hiánya

Fejlődési, érzelmi feladatok 4. évtől:

Magatartás: növekvő kompetencia, rugalmasabb érzelmi és viselkedéses reakciók a környezeti kihívásokra, önkontroll fejlődése,

Tipikus problémák: Gyerek: szegényes megküzdő stratégiák, rugalmatlan viselkedés; Környezet: kompetencia harc, magára hagyja vagy túl szorosan köti a gyermeket,

Ajánlott irodalom:

Vetró, W. Parry: **Gyermek – és ifjúságpszichiátria** , Szeged, 1996, 45-98. oldal

Wiener: **Textbook of Child and Adolescent Psychiatry**, American Psychiatry Press, 1997, 39-78.oldal

Magyarország célba ér

